

V sredo in saboto

izhaja in velja:

za celo leto . . .	5 for.	— kr.
za pol leta . . .	2 " 70 "	
za četert leta . . .	1 " 40 "	
Po pošti:		
za celo leto . . .	6 for.	30 kr.
za pol leta . . .	3 " 20 "	
za četert leta . . .	1 " 70 "	

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bođi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznanila.

Za uvadno dvestopno versto se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat 8 kr. ktera se dvakrat, 10 kr. ktera se trikrat natiskuje; veče pismenke plačujejo po prostoru.

Za vsak list mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.**Št. 23.****V Celovcu v saboto 1. aprila 1865.****Tečaj I.****„Slovenec“**

vabi Slovence, naj si ga naročijo za II. četert leta 1865. Še le 3 mesece bo „Slovenec“ star, in že ima po celej Sloveniji lepo število prijatlov in podpornikov svojih, — že hodi v več ko 400 iztisih po vseh slovenskih krajinah in donša dopisov od vseh štirih vetrov slovenskega sveta. Hvala lepa! Pa vendar tudi ne more zamolčati, da med svojimi naročniki še pogreša veliko imen, ki slovijo za iskrene rodoljube in premožne gospode po svetu slovenskem. Bratje! facta loquuntur, dela, dela nam kažite, ne zlatih in sladkih besed! Zatorej prosimo!

„Slovenec“ bode izhajal v sedajnem duhu in sedajni obliki, pa je tudi volje razširiti se, kakor hitro potrebne podpore najde. Slovenci! Vse imate v svojih rokah. — Koliko naročnina znaša, najde se na čelu vsakega lista, le to pristavljamo, da imamo še vseh listov, ki so dozdej na svitlo prišli; dajemo vse po 1 gld. Stavki našega lista niso taki, da se beró, potem pa zadegajo nekam: „Slovenec“ svoje vrednosti ne zgubi nikoli. Zatorej priporočamo novim gg. naročnikom, naj si oskerbé tudi liste minulega četert leta.

Vse čč. gg. rodoljube, ki so volje „Slovenca“ podpirati in prejemati, lepo prosimo, naj se oglašé brez odloga. Kolek, poštnina in tisk so dragi, zatorej bodeмо le nekaj malega več iztisov dali tiskati, in „Slovenca“ pošiljali le tistim, ki naročnino pošljejo.

V Celovcu 16. marca 1865.

Vredništvo.

Naloga naših pisateljev v sedajnem času.

Mi živimo v takem veku, v katerem se vsi izobraženi narodi okoli nas pečajo z modrimi in važnimi vprašanji, ktera segajo globoko v življenje, s takimi vprašanji, ktera se odnašajo na vsestrano duševno in telesno njihovo blagostanje. V takem tedaj času postajati na mestu, pomenilo bi pri izobraženih narodih, kateri so nas daleč pretekli, toliko, kakor na poti napredka sramotno povračati se, pri nas pa — kjer, ako odkritoserčni biti hočemo, skoro vsa polja strogega znanja še nedotaknena leže — bi pomenilo: še preje, nego smo prav oživali, za veke poginiti.

Za onih dvadeset let, odkar smo se zbudjeni od duha narodnosti tako rekoč iz groba vzdignili, pisalo se je pri nas do današnjega dne precej veliko in sicer v prozi in poeziji; ali o tistih različnih verstah znanja, ktera v novejšem času skoro celi izobraženi svet zanimajo, pisano je v resnici tako malo, da se lahko vse to, kar je pisanega, na perste prešteti da. Kadar je temu taka, treba je, da se, kolikor je mogoče, brigamo za to, da se zraven krasoslovnih stvari — katerih nam je na vsak način za požlahtnjenje duha in serca, kakor tudi za dušno zabavo in odpočitek po težjih delih treba, tudi stroga in modra znanja gojijo, ki so nam za razsvetljenje uma potrebna, za djansko življenje koristna.

Kdor se je količkaj ozerl na književnost drugih ne samo tujih, ampak tudi sorodnih nam slovanskih narodov, mogel je zapaziti, da se tam umne glave sedaj skoro več nego preje kdaj bavijo z naravoslovjem,

zemljopisjem, jezikoznanstvom, pravoslovjem, deržavoslovjem, povestnico, potem z modroslovjem in raznimi umetnostmi; in ker vsaka versta teh znanosti zopet svoje veje ima, kakor naravoslovje, ktero obsega mineralogijo, geognozijo, geologijo, botaniko, coologijo, fiziologijo, antropologijo, psihologijo, potem tako imenovano fiziko, kemijo in astronomijo; — kakor zemljopisje, ki je matematično, fizično, klimatično, politično, itd.; — kakor jezikoznanstvo, ktero obsega gramatiko, leksikografijo, filozofijo jezika in štilistiko; — kakor pravoslovje, ktero ima v sebi pravoslovje posebniško, deržavno, umno, pozitivno, rimsko, feudalno, cerkveno i. t. d.; — kakor deržavoslovje, ktero objema narodno gospodarstvo, finančni nauk, itd.; — kakor na zadnje umetnosti, h katerim spada slikarstvo, kiparstvo, umetno zidarstvo ali arhitektura, godba in pesništvo —, zatorej si ti narodi mnogo prizadevajo, da vse verste in verstice znanja obdelajo in po književnosti v vedno širše kroge naroda vpeljejo. Velika, pravim, delavnost je zavladala na znanstvenem polju sploh, posebno pa najdemo naravoslovne znanosti skoro povsod vredno in izverstno zastopane. In v tej verstii vednosti učeni ne pišejo samo za izobraženi del naroda, ampak tudi za prosto ljudstvo, se ve da v ljudstvenem in bolj prostem slogu, ker dobro vedó, da znanosti samo tedaj za celi narod obilni sad obroditii morejo, kadar postanejo razumljive in pristopne vsim, takó da vsak človek v svojem poklicu iz njih korist zajemati more.

Ni li to v stanu spodbuditi tudi nas, da ta in druga našemu narodu do zdaj neznana polja znanosti obdelovati začnemo, kakor zahteva duh časa in narava sama? Znanstvena delavnost drugih narodov je tudi našim pisateljem pot razsvetila, po kateri bode treba hoditi. Vem sicer, da pri nas tako imenovanih literatov „ex professo“ ni; vem tudi, da, kdor se pri nas književnosti posveti, — gledeč na malo število čitateljev in drugih neugodnih okolnosti — to le iz čistega domo - in rodoljubja dela in z nekakim žrtvovanjem samega sebe; vem na zadnje tudi to, da se latinska prislovica: „non omnia possumus omnes“ (vsega ne moremo vsi) tudi na nas obračati da, ker se od pisatelja ne more tirjati, da bi bil v vsaki verstii znanja tako izversten, da bi mogel v njej kaj vrednega pisati; — vse to vem jaz dobro, ali kaj hočemo, če ni drugače? Torej moramo, ako nečemo na slabše priti, na vse strani delati in prizadevati si, da stvarimo ali vsaj vstvarjati začnemo za naš narod znanstveno književnost, ktera bi svoje životvorne in razsvetlajoče žarke sipala med narod. K temu svetemu namenu mora vsak izmed nas, kdor le more, pripomagati ter prinašati sad svojega znanstvenega dela iz okrožja tiste znanosti ali umetnosti, ktera mu je najbolj ljuba in v kateri se je toliko izobrazil, da jo popolnoma razumi in da more v njej kaj vrednega napisati.

(Prihodnjič dalje.)

Deržavni zbor.

Po hrupu, ki je one dni vstal, mislili smo, da bomo že v tem listu bravcem svojim podali smertno naznanilo sedajnega ministerstva, t. j. da je odstopilo, da ga ni več in da dedšino njegovo prevzamejo zadnje dni pogostoma imenovani grofje Belkredi, Poche, Kellersberg in drugi. Ali zmotili smo se, ni se še zgodilo, česar tudi v resnici nikoli nismo pričakovali. G. Šmerling ima že tako navado: kadar mu nekako hudo pritiskajo, napne tudi on strune in postavi nekaj ultimatum (poslednje besede), češ, da zdaj zdaj pojde! — ali strune še niso popókale in tudi besede niso bile še poslednje. Tako je tudi 25. p. m. povabil veliko svojih ljubih in zvestih prijatlov — poslancev — k sebi v gostje ter jim k toliko in toliko kratu naznanil stare že davno vsem znane resnice: da ima ministerstvo prav, in da ne more več s poti, ki jo je enkrat za pravo spoznalo in nastopilo, kar posebno veljá o tistem nesrečnem §. 13. in o proračunu za l. 1865, drugače mu ni mogoče več vladati in bode zdajci odstopilo, če poslanci ne jenjajo. To so bile pač tehtne in veljavne besede, ki so gotovo Šmerlingove prijatle s strahom napolnile, pa tudi slabim, obupljivim in malovernim novo moč vdihnile. Le nekteri izmed visokih gostov so se derznili mu spet nekaj potožiti, kako slabo da je, in da bi bilo dobro, če bi se kako na bolje obrnilo. — Še več pa je povedal Šmerling poslancem, ko se je končal splošni razgovor o finančni postavi za l. 1865. Ne da se tajiti, da večina govornikov ne bi bila resnice govorila in ministerstvu marsiktero topla povedala, tako p. gg. Herbst, Šindler, Greuter, ki je, čeravno ne z imenom, celó federalizem omenil, in drugi. Šmerling jim pa odgovarja: Tudi vlada hoče dobro gospodariti, in kolikor mogoče, prihranovati. Dobro tudi spoznava, kaj je treba. Tirja se iz ene strani vedno od nje, naj krepko in moško postopa v vnanjih zadevah, iz druge pa se ji tako rekoč roke vežejo, da nič početi ne more. Kaj takega se še na Pruskem ni zgodilo. Ogerske zadeve se res še niso poravnale, ali vlada skerbi, da se bota ogerski in hervaški zbor kmalo sklicala. Nobena postava se ne bo oktrojirala (neustavno dala). Ožega zbora čaka veliko dela. Vse se bode prepričalo, da je vlada v resnici za napredek vnetá. To, da se samo številke umanjšujejo, ni zadosti in ne more zlegu do korenine (kar je tudi res in kar „Slovenec“ vselej terdi). V zbornici ni nobene take stranke, ki bi imela določen program in bi bila v stanu, vladanje prevzeti. Zatorej ostane še dalje sedajno ministerstvo, in hoče zvesto cesarju in ustavni deržavi služiti! — Tako g. Šmerling. Mislimo, da so dosti zastopne njegove besede, in da jo bo sedajna ne-práva opozicija, pustivši nepotrebno kavsanje in kljubovanje, spet za Šmerlingovim banderom vdarila. Saj si pa tudi niso v glavnih rečeh nič navskriž, da! vneti so vsi za liberalno centralizacijo — v tem germu pa tiči ravno zajec skrit! Dokler ostanejo stara vladina načela, ostane tudi vse, kakor je bilo: Šmerling se ne more poslancev, poslanci pa njega celó za trenutek ne znebiti! Ministerstvo tedaj ostane. —

Avstrijsko cesarstvo.

Dežele notrajno-avstrijske.

Iz Celovca. (Kupčija s slovenskim knjigami). „Novice“ donajajo v svojem 12. listu to le: „Dopis iz Celovca v 18. listu „Slovenca“ pravi, da že dolgo časa ni več nobenega iztisa krasnih Poezij Prešernovih na prodaj. „Vsi iztisi — pravi dalje — so

se razprodali, — lepo znamenje in priča, da se te poezije rade prebirajo.“ Naposled pisatelj željo izrekuje, „naj bi se berž napravil nov natis.“ — Treba je, da očitno razjasnim to stvar. Decembra meseca 1846. leta sem rajnemu g. dr. Francetu Prešernu natisnil njegove poezije v 1200 iztiskih. 150 iztiskov si je Prešern pridržal za-se, da jih je razdelil svojim prijatlom, ostalih 1050 je po 1 fl. dal bukvarjem naprodaj. Po smerti njegovi 1849. leta v Kranju mi je c. k. okrajna sodnija kranjska 1. julija 1853 po sklenjeni pogodbi v bukvarnicah še ne prodane iztiske v založbo in lastnino izročila. Julija meseca bo tedaj že 12 let, kar sem prevzel neprodane iztiske in danes jih imam še 190 neprodanih, — 18 let pa je preteklo, kar je Prešern na svetlo dal svoje poezije, in še se jih ni razprodalo 1050! Naj častiti bravci po teh številkah — in številke so povsod najveljavniši glas — sami sodijo, ali ni moralo rajnega Prešerna, še dokler je živel, bridko dirnuti v serce, ko je videl, kako klaverno se razprodajajo pesmi njegove, ktere se bojo razprodale komej v 3 letih, ako se bojo kupovale kakor dozdej. Naj sodijo sami: je li to „lepo znamenje in priča, da se te poezije rade prebirajo?“ — — Kar sem rekel o Prešernovih poezijah, veljá tudi o Vodnikovih, kterim je cena celó le 20 nov. krajc. Žalibog! da se navdušenost besedna ne strinja vsigdar z djanskimi pričami!

Jože Blaznik, knjigotiskar.

Iz tega g. Blaznikovega govora zvemo, kako žalostno stoji s tergovanjem naših slovenskih knjig, — zvemo, da se zastran našega knjigoterštva sem le od l. 1848—49 ni zboljšalo ne za mak, — vse je napčno in žalostno, kakor je nekđaj bilo. Slovenci zdihujejo po knjigah, radi bi jih kupovali, pa od njih ni sluha ne duha, — v Ljubljani pa na kupih leže in plesnujejo; taka je s Prešernovimi in Vodnikovimi pesmami. Dobro in treba bi bilo, da bi Slovenci po nje v Ljubljano hodili in sami denar tje nosili. Ravno taka je menda s sv. pismom, z Wolfvim slovarjem itd. itd.

Ne, ne nemarnost slovenskega naroda ni kriva, da „se navdušenost besedna ne strinja vsigdar z djanskimi pričami“, kakor g. Blaznik misli in piše, in kar za njim nasprotniki naši na vse gerlo zdaj po svetu trobijo. Žal nam je torej, da je g. Blaznik tako čudno in narodu slovenskemu tako sramotno odgovoril na prijateljski razglas, ki ni mogel in ni hotel nikogar užaliti! — Ponuja se torej „Slovencu“ spet — rekel bi — po sili lepa priložnost, kako osoljeno in grenko spregovoriti o tej važnej zadevi, — spregovoriti jo posebno o našej belej Ljubljani. Pa „Slovenec“ noče ljubega miru podirati, noče ognja v streho nositi, noče za svoje resnične, pohlevne in premissljevanja vredne besede v sejah društvenih zborov in po časopisih hudo in ostro pokregan pa po svetu kot hud nepokojnej razglašen biti. So nekteri ljudje še tako razvajeni, da nečejo slišati zvona na obe plati; vse, kar so oni vpeljali, je popolnoma in ne potrebuje nobene poprave, in gorje mu, kdor se prederzne kaj reči! Zatorej, da „Slovenec“ spet v zadrego ne pride, ne spregovori o knjigoterštvu našem sam nobene besede. Pa celo molčati tudi nesme in noče, — kaj je početi? O tej zadevi je nekđajna „Slovenija“ donajala že leta 1849 kaj lepih misel in besed; ona naj tudi še zdaj govori, podučuje in opominja slovenske in sploh slavjanske knjigarje, njene besede veljajo do zadnje pikice še naše dni. (Dalje.)

§. V Ljubljani. „Triglavu“ se piše kaj važna in imenitna dogodba. Nek kmet iz bližnjega okrožja se je zavolj nepravičnega koleka (štempeljna) kar naravnost pri najvišej oblasti na Dunaju pritožil. Finan-

čino ministerstvo se ni dolgo mudilo ter je kmalo dober odgovor poslalo, v katerem se pritožencu prav daje. — To je priprosti dogodek, pa zavolj tega pomenljiv in znamenit, ker je kmet pritožbo svojo v slovenskem jeziku napravil, in da mu jo je ministerstvo tudi v slovenskem zdaj veljavnem jeziku rešilo! — Oznanuje se spet ta vesela dogodba po vsem slovenskem svetu z opominom, naj bi uradniki na Slovenskem že vendar enkrat po slovensko uradovati začeli in naj bi, če ne družega, vsaj na slovenske vloge slovensko odgovarjali in male liste, dopise itd. dotičnim osebam pošiljali. Koliko se je že o tem pisalo in pritoževalo, pa večidel vse zastonj — vse ostaja glas vpijočega v puščavi! To je pač čudno: više oblasti delajo že v smislu ravnopravnosti, niže pa se obotavljajo in vse nekako, bi rekel — ošabno prezirajo ter se obnašajo, kakor bi še bili, Bog ve kje, med Nemci. Še se bo moglo terkati in prositi, predno Slovenci dobijo, kar jim po postavah gre. Tedaj ne omagati in jenjati! —

Dežele trojedine kraljevine.

Hervaska. Naznanja se zdaj, da bode zbor v sredi meseca maja sklican, in da se imajo tedaj volitve kmalo pričeti. Nekteri pa pravijo, da se snide zbor še le takrat, ko se bode oži zbor na Dunaju posvetoval.

Iz Varaždina. J. B. Naše mesto, ki ima prebivavcev do 10.000, dajalo je že več let le po osem novincev (rekrutov) k armadi; letos pa mu je ukazano, da jih mora dati dvajset; ker je ta ukaz kratko pred nabiranjem (rekrutbo) semkaj prišel, se je po ukazu ravnalo, ali se ni moglo dosti za vojake pripravnih mladenčev najti. To pa pride le odtod, ker je v mestu veliko mladenčev zakonito od vojaštva prostih. Sem le spadajo vsi učenci srednjih učilnic, ki imajo vsaj prvi red, in pa bogoslovci, katerih naše mesto zmiraj dosti ima. Z eno besedo, ta ukaz je hudo zadel naše mesto, ker mu jemlje razun tega tudi še te slabe moči za obertnost in tergovino.

Zavolj tega je pa tudi starešinstvo sklenilo, poslati predstavko (representacijo) Njeg. Veličanstvu kralju, naj se ne tirjajo od mesta nemogoče reči. —

G. namestnik ali zaměnik (administrator) veležupanski varaždinske županije spustil je iz službe enega velikega sodnika, prvega podbilježnika in osrednjega pristavnika (jurasora) in sicer z oblastjo kraljevega pooblastnika. To je dozdej znani plod preiskovanja, ki ga je vodil g. kraljev poverjenik zavolj sestanka od 12. in dogodbe od 13. januarja p. l. v velikej skupščini, kar je tudi „Slovenec“ bil napomnil. G. veležupanski namestnik potuje že od 18. pr. m. po županiji, kakor se govori, da pripravi pot rodoljubnemu zboru.

O političkem tukajšnjem življenju bi bilo marsikaj napisati. Ali kaj bi to pomoglo? „Slovenec“ ima potrebnjših reči donasati, ki so njegovim čitateljem bolj po všeči, kot strastne borbe političkih strank. Dosti pomenljivo je sedajno mnenje, ki pravi, da vsi pravi rodoljubi ničesar bolj ne želé, nego da se poprej tako zaželeni zbor čim dalje odloži, dokler se razdraženi duhovi nekaj ne umirijo. — Snega še imamo vse polno, zima je huda; kupčije pa nikakoršne. Bog pomagaj!

Dalmacija. Govori se, da mislijo Sinjski frančiškani posebno pismo vdanosti presv. cesarju poslati in razložiti, da ni res, kar je minister zoper njé govoril, drugo pa državnemu zboru ter ga prositi podpore, ki jim jo je unidan na Šmerlingovo besedo odrekel. Da bi se jim le tudi po sreči zgodilo!

Ptuje dežele.

Ruska. V državnem zboru so se jeli te dni o Poljskem na podlagi Vielopolski-tovega predloga posvetovati. On pa svetuje, naj se da poljskemu kraljestvu dedni namestni kralj, ki je ruski carevič. — Vlada neki prav lepo s poljskimi kmeti ravna in si tako obilne podpore obeta. Tudi niže duhovstvo misli sčasom na svojo stran spraviti in mu ustanovljeno plačo namesti kmetov zanaprej iz državnih denarnic izplačevati. Vsaj če ne bo to vse z lepa, bo pa z gerda obveljalo! Vlada je tudi ukazala, naj se vsi avstrijski jetniki, ki so zdaj v Sibiriji, na Poljsko odpravijo, da se vernejo potem v svojo domačijo. —

Pruska. Bismark moško svojo pot naprej gre. Že je ukazal, naj se rojeni Šlesvik-Holštajnci kot prostovoljci v prusko armado jemljó. Bavarska in Saksionska ste v Frankobrodu predložile, naj vsaj začasno znani Avgustenburški vojvodini oskerbljuje. Tega pa Bismark noče in se tudi jako malo za Avstrijo meni, ki tudi le protestira. — Derž. zbor se zmiraj bolj ministrom zastran vojaških zadev ustavlja. Bo javeljne srečno končal!

Francoska. Napoleon je bil zadovoljen s pismom vdanosti (adreso), ki mu ga je vsigdar zvesto starešinstvo izročilo. Zdaj pa se o ravno tem posvetuje postavodajavni zbor. Opozicija je mnogo nasvetov predložila in tirja svobodo na vse plati. — Težko bo kaj kruha iz te moke, kajti Napoleon in svoboda je kakor voda in ogenj! — Znani vremenski prorok, Matié de la Drome, je umrl.

Razne novice.

Ako premislimo, da ste Ljubljanska in Lavantinska škofija slovenske, velik del Kerške škofije in Goriške nadškofije tudi slovenski, sprevidimo prav lahko, da lepo število slovenskih dušnih pastirjev dela za zveličanje svojih slovenskih bratov in sester. Od nekdej so slovenski mladenči si radi volili duhovni stan; da bi le ne ugasnila med njimi ljubezen do božjih reči in naroda svojega! Saj se mi zdi, da mlad človek najbolj prav stori, če Bogu daruje, kar je od njega prejel, žlahtna dari svojega uma in volje svoje: se ve da, kedar spozna, da ga Bog v svojo službo kliče! —

Slovenske škofije. Škoda, da nam šematizem Teržaške škofije še ni prišel v roke.

V Goriški nadškofiji je: dekanij 15, kuratnih cerkev 191, vseh cerkev vkupej 410, korarjev 7, duhovnih pastirjev 276, v družih službah 29, v pokoju 41, redovnih duhovnov 19, katoličanov 201.672.

Kerška škofija. Naše dni obsega škofija celo Koroško in šteje 24 dekanij. Med njimi jih je čisto nemških 13 in so te le: Šent-Andraš, Breže, Kerška dolina, Krapfeld, Melska dolina, Sovodje, Spodnja dravska dolina, Šent-Lenart, Šent-Vid, Terg, Wolfsberg, Zgornja dravska dolina in zgornja Zila. — Čisto slovenskih jih je 6 in so te le: Doberlaves, Pliberk, spodnji Rož, Tinje, Velikovec in zgornji Rož. — Nemško-slovenskih je pa 5: Belak, Celovec, dolnji Dravberg, Kanalska dolina in zgornja Zila. —

Kuratnih cerkev je 353, samostanskih 10, stolnih korarjev je 7, dohovnih pastirjev 426, duhovnov v drugih službah 13, v pokoju 38, redovnikov 80, ursularic 56, elizabetinaric 29, dominikanaric 11, solskih sester 19. Bogoslovcev je v 4. letu 8, v 3. 12, v 2. 14, v 1. pa 16, v Marijanišču jih je 29. — Katoličanov je v celi škofiji 322.555 prebivavcev. Med njimi jih je Nemcev 222.104, Slovencev pa 117.451.

Kako po Koroškem duhovnikov pomanjkuje, vidi se iz naznanila, ki so ga premil. knezoškof one dni razglasili. Tam beremo, da je 72 kaplanskih mest že praznih in da 27 far, kuracij in ekspositor nima svojega duhovnika, temuč da jih sosedni duhovniki oskerbljujejo. Zatorej se je tudi postava oznanila, kdaj in kako smejo nekteri duhovniki binirati, to je: na dan dvakrat sv. mašo brati.

V Lavantinski škofiji je: dekanij 24, kuratnih cerkev 217, vsih cerkev in kapel vkupej 620, korarjev 7, duhovnih pastirjev 392, duhovnih v družih službah 29, redovnih duhovnov 30, v pokoju 49, sploh katoličanov 421.266. Ta škofija je čisto slovenska, šematizem pa čisto nemšk razun nekterih slovenskih imen.

Imenik Ljubljanskega duhovstva tale spomina vredna števila razkazuje (po Danici): Dekanij je 20, kuratnih cerkev 308, podružnic 1014, samostanskih cerkev 7, kapel 152, korarjev 15, duhovnih pastirjev 512, duhovnov v družih službah 25, v pokoju 55, zunej škofije 21, iz družih škofij tukaj 12, redovnih duhovnov 51, uršulinskih redovnic 69, usmiljenih sester 21, sploh katoličanov latinskega obreda 518.290, katol. jutrovega obreda 160, nekato. jut. obreda pa 240, avgustanov in helvetov 73, izraelita 2. Izmed duhovstva so 3 stari čez 80 let, 39 čez 70, 129 čez 60, 104 čez 50, 129 čez 40, 153 čez 30 in 57 čez 20 let. Umerlo jih je lansko leto 25. Bogoslovcev je v 4. letu 18, v 3. l. 24, v 2. l. 20, v 1. l. 16 v semenišču, zunanja sta 2. Alojzijancev je 52. Pač lično vravnani je ta imenik, ker slovenska imena slovenskih krajev niso več tiskana kakor dosihmal, zibnila je tudi iz Ljubljanskega imenika Bohoričica. Tudi to je prav primerno, da so zraven farnih imen postavljena imena političnih okrajev in poštna imena, ker ima duhovnik marsikaj dopisovati c. k. uradnijam.

Drobtine.

Slovstvene. G. dopisnik B. ob bregu celovškega jezera je pač resnico povedal. Kmetu prav terdo hodi za denar zdajni čas. To se povsod čuti. Znano je, da so Slovenci pobožni ljudje, radi kupujejo molitvene bukvice. Veči del naše dosedajne literature so pobožne knjige. Kupovali so tudi po Koroškem prav radi izverstne bukve: Kalvarijo, odkar so bile izdane. Letos pa se malo kupcev oglasi, kajti denarja jim manjka; radi bi jih vzeli, če bi le mogli. Že dva prijatla sta mi to povedala. Ako bi si vendar še rad kdo naročil omenjenih lepih bukvic, rad mu postrežem, ker so mi g. izdatelj spet nekaj iztisov poslali; pa tudi naznanili so mi, da ne bojo mogli tako dober kup dajati „Kalvarije“, če bo pošel zdajni natis, ker bi morali tudi za podobe sami več izdajati. —

Gospodarstvene. (Rudeča, tudi bela in burgundska pesa — Runkelrube.) Že smo imenovali več za kmetijstvo, zlasti za živinorejo, predobrih rastlin, ter opominjali kmetovavce, naj si jih oskerbé in zboljšajo ž njimi svoja gospodarstva. Nadjamo se tudi, da nismo — boba ob steno metali. Dandanašnje so potrebe drugačne, zatorej naj bo tudi gospodarstvo drugačno in bolj umno, nego je dozdaj bilo. Tudi na Slovenskem naj se za živinorejo zanaprej, kolikor mogoče, bolje skerbi in poskušnje vpeljejo, ki so se že drugod tako zdatno poterdile in tolikanj koristi donesle. Ne mislimo in ne tirjamo pa, naj bi sleheren kmetovavec vse od kraja in na vrat na nos vpeljeval, tega kratko in malo ne, in tudi ni povsod namah mo-

goče, nego da si nihče gledé dobrih svetov in skušenj ušes ne maši in zastaja, kjer je napredovati treba. Blagor gospodarju, ki to spoznava in si po taki poti k boljemu gospodarstvu pomaga, — gotovo mu ne bo žal! — Zdaj pa hočemo bolj obširno govoriti o rudeči pesi, ki daje živini prav dobro klajo, zlasti kravam, ki od nje veliko veliko mleka dobivajo. Pri nas se še celó malo pozna in le redko kje nahaja. Zakaj neki? Na to odgovarja „Praška gospodarska sedmica“ takole:

„Zakaj? To je znana reč. Nekteri so leni in se nočejo ukvarjati z rudečo peso. Modrujejo pa takole: ako bode dobra letina, shajal bodemo tudi brez te pese; če bo pa slaba, tudi rudeča pesa dobro obrodila ne bo. — Nekteri pa jo sadé, ali kako! Spomladi, dokler še ni veliko dela, razorjejo kosec zemlje dvakrat, a Bog ne daj globoko, nego samo kolikor mogoče plitvo. Ondi se posadé pesine sadike ali flance po dežju. Ako se primejo, je prav; ako ne, je pa tudi vse eno. Če je leto mokrotno, bode pesa sama od sebe dobro rastle; če pa dežja ne bo, ne bo nič pomagal ni trud ni gnoj. To je vzrok, da je pri tacih gospodarjih pesa jako slaba. V zadnjih suhih letih se je pač mnogo kmetovavcev preverilo, da r. pesa prenese večo sušo od vsake druge kerme, pa še zmirej dobro obrodi, ako jo prav gleštaš. Ali ravno v tem germu leži zajec — kmetovavci ne vedó, kaj je pglavitno potreba, namreč, da se r. pesa mora saditi v globoko razorano in dobro pognojeno zemljo, in da se ji mora pomagati z okopovanjem. Navadno jo začenjajo okopavati, kedar se plevel obraste in mnogo sadik zaduši; zato je tudi toliko praznih krajev, kjer je pesa vsajena, in je tudi naravno, da je še tam ni obilo, kjer je velika. Kedar je kdo na 1 oralu 200 centov nabere, zadovoljen je in si misli: „dobro je in bo že za zimo!“ Če je pa kdo nabere 300 ali celó 400 centov, misli si, da je to pravi čudež. — Malo po malo spoznavajo gospodarji, da jim je treba skerbeti za kako tako polajšanje ali pripomoček, kakor ga daje r. pesa po zimi, kajti detelja se morebiti večkrat slabo obnese, in če so travniki od suše sežgani, — drugo ne ostaja, nego prodaj na jesen polovico živine, kakor veš in moreš, da jo boš k letu osorej po 2—3krat viši ceni spet kupoval.“ —

(Dalje prih.)

Družba sv. Mohora.

Dalje so plačale za l. 1865. č. dekanije: Doberlaves, Idrija, Radolica, Cirkno, Kanalska kerške šk., pri sv. Jurju na Ščavnici, Mariborska, Gradiška, Ločnik, št. Peter pri Gorici, Tomin; — in č. fare: Dutovlje, Železniki, Zagorje na Notranjskem, Nova cerkev in Sodražica.

Žitna cena.

v	pšenice		reži		ječmena		ovsa		turšice	
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Mariboru	3	50	2	60	—	—	1	80	2	60
Celji	3	50	2	70	2	30	1	40	2	40
Ptujem	3	40	2	40	—	—	—	—	2	35
Ljubljani	3	82	2	60	2	99	1	85	3	8
Kranju	3	95	2	80	—	—	1	80	3	30
Novemestu	4	—	2	60	2	10	1	30	2	60
Gorici	4	5	—	—	—	—	—	—	2	96
Celovcu	4	60	3	45	3	2	1	64	3	86
Terbižu	5	65	4	50	4	10	2	80	4	95